

IRÁNYTŰ INTÉZET

„Igazából kivégeztük magunkat... újra” – Véber György

Magyarország végre kijutott az EB-re 44 év után. A hosszú szünet után jött siker ellenére a magyar futball azért még mindig rendkívül mélyen van. Az állami támogatás mértéke elképesztően magas évről-évre, miközben az eredménytelenség látványos. Nincsenek nemzetközi kupaeredmények, nincs értékelhető utánpótlás-képzés és lassan az utolsó néző is elhagyja a lelátókat.

Érdeemes összevetni a magyar támogatásokból is csak bukdácsoló és (papíron) mélyen veszteséges magyar futball helyzetét egy másik nemzeti futball ligával, az amerikai NFL-el, mely akkora üzlet az USA-ban, hogy lényegében saját üzleti ágat képvisel.

A 2014-es évben a labdarúgó NB1 csapatainak teljes bevétele 19 milliárd forintot tett ki, amit a kiadásai jelentősen meghaladtak, amivel a liga 4 milliárd forint veszteséggel zárta az évet.

Ebből a 19 milliárd forintból a televíziós bevételek aránya igen csekély, mindössze 2,5 milliárd forintos szeletet tesz ki (13%). Ezt egészítik ki a jegyek eladásából származó, szintén nagyon alacsony bevételek, amik egy Debrecen méretű „nagy” csapat esetében a bevételeknek kb. a 10-15%-át teszik ki. A reklámbevételek is a nagyobb csapatokra jellemző tételek. A liga siralmas helyzete miatt ugyanis a focicsapatokkal való reklámozás PR értéke alacsony, a cégek imidzsét sokszor legfeljebb rombolni tudná, így nem jellemző, hogy egy-egy vállalat önszántából reklámozná magát a magyar futballcsapatokkal, pláne nem a kisebbekkel. Ennek tudható be, hogy még a Debrecen is csak a bevételeinek 6%-át szerezte ilyen forrásból. A fentebbi, mindössze 30% körüli magánfinanszírozási arány mellett már a bevételek többsége is állami forrásként érkezett a klubokhoz. A TAO támogatásból (hogy ezt közvetlen vagy közvetett állami támogatásnak tekintjük az véleményes) évente 30 milliárd forinttal részesedik a magyar futball, bár ennek csak egy része kerül az NB1-hez. Ezen felül közel 1 milliárd forint folyik be a klubokhoz önkormányzati támogatásként, – újfent közvetlen állami támogatásként – míg az állami vállalatok 1,2 milliárd forinttal gazdagítják a klubokat.

A probléma ezzel nem is feltétlenül az állami források mértéke, hanem annak köldökzsinór szerepe. Az NB1 önmagában az éven belüli működését sem képes finanszírozni, az állami források elapadása a klubok azonnali csődjét eredményezné. Az állami források tehát tartósak, nem visszatérítendőek, elköltésük látszólag nem ellenőrzött és nem látszik, hogy ez a helyzet mitől fog megváltozni.

Emellett a stadionok építése is problémás. A magánforrások és a klubforrások bevonása nem jellemző idehaza, egyértelműen az állami építések dominálják a stadionfejlesztéseket, és jelentős részben a fenntartásokat is. Az építkezések esetében nyugodtan számolhatunk 100%-os állami aránnyal. Ez 2014-ben 54 milliárd forint, 2015-ben pedig 62 milliárd forint kiadást jelentett. A már megépített stadionok fenntartása is problémás. A 15 milliárd forintból épített ferencvárosi Groupama Aréna fenntartási költsége például lényegében ugyanakkora, mint amennyit a csapat jegyértékesítésekből begyűjt, ami lényegében annyit tesz, hogy a beruházás valószínűleg soha nem hozza vissza az árát.

És akkor nézzük a Nemzeti Futball Ligát, az amerikai NFL-t. Az ottani NB1-ként funkcionáló liga 32 csapattal működik, melyeknek értéke összesen 37,4 milliárd dollárt tesz ki, mely a magyar éves

GDP 27%-a. Egyedül a Dallas Cowboys értéke a magyar GDP 3%-át teszi ki, ami összevethető a hazai egészségügyre költött állami forrásokkal (5%).

A liga bevételei túlnyomórészt magánforrásból érkeznek. 2014-ben 4,9 milliárd dollárt zsebelt be a liga csak a televíziós közvetítésekből. Emellett csak az NFL-es és csapatlogós termékek eladásából 3 milliárd dollár bevétel származik. A szponzori bevételek 2013-ban már meghaladták az 1 milliárd dollárt. A jegyeladások éves átlagban 50 millió dollárnál is többet hoznak csapatonként (1,6 Mrd USD ligaszinten). Ezt egészítik ki a stadionokban történő helyszíni vásárlások körülbelül 200 millió dollárral és a licenc eladások bevételei. A liga éves bevétele így meghaladja a 10 milliárd dollárt.

Való igaz, hogy még ezek a bevételek sem lennének elegendők általában a stadionok megépítéséhez (fenntartásához viszont igen). És az amerikai futballstadionok építése részben közpénzből is zajlik. De! Míg nálunk szinte csak és kizárólag a központi költségvetés – és ezen keresztül az ország minden egyes adófizetője – állja egy-egy város vagy kerület stadionjának költségét, addig az amerikai stadionok finanszírozása csak részben (vagy egyáltalán nem) valósul meg közpénzből és ez a közpénz sem a szövetségi büdzséből származik, hanem az adott város önkormányzatának költségvetéséből. A New Yorkban található MetLife Stadion (New York Jets/New York Giants) építése például teljes egészében magánforrásból történt, a dallasi AT&T Stadion (Dallas Cowboys) költségeinek 28,6%-át állta a város, de a legnagyobb arányban közpénzből épült indianapolisi Lucas Oil Stadion (Indianapolis Colts) finanszírozásában sem 100% volt a közösségi arány, hanem csak 86%. Egyébként a jellemző arány valahol 50% körül van, azaz minden egyes dollár közpénzhez ugyanannyi magánforrás is társul. Ráadásul az adófizetők nem egy távoli falu sosem látogatott stadionjára költenek milliárdokat, hanem a saját városuk fejlesztésére.

A hazai stadionépítési gyakorlat – a focihíria botránnyosan gyenge teljesítménye mellett – épp azért aggályos annyira, mert egy rendkívül szűk csoport szórakoztatásának költségét az egész társadalomra áthárítják. A felcsúti Pancho Aréna például 3,8 milliárd forintjába került az adófizetőknek, ami egy átlagos hétvégén alig több mint ezer nézőt képes becsábítani. Összehasonlításképp: a hasonló költséggel épült Veszprém Arénát egy átlagos hétvégi MVM Veszprém kézilabdameccsen 5000 néző látogatja, ráadásul nekik a meccs színvonalát látva jó eséllyel nem megy el az életkedvük.

A magyar futball gazdasági modellje látványosan működésképtelen. A 6 milliárd forintos magánforrásban már eleve jelentős arányt képviselnek a kvázi-állami bevételek, a liga csapatai – feltehetően a puha költségvetési korlátjuk miatt is – folyamatosan túlköltekeznek, a csapatok brandje teljesen értéktelen, a nézők lényegében elfogytak stb. Pedig lehet ezt jól is csinálni! A példa lehetett volna számos sportág a spanyol futballtól a fentebb leírt amerikai fociig, de a dolgok jelenlegi állása szerint ezt még egy ideig nem fogjuk tapasztalni a saját bőrünkön.

A végén pedig hadd álljon itt egy idevágó idézet:

*„Tegnap sem mi voltunk a világ legjobb csapata,
most sem vagyunk a legrosszabbak, holnap pedig
hétfő lesz”*

/José Gomes, Diósgyőr-Videoton, 2013/